

Interreg
Italia-Slovenija

Cofinanziato
dall'Unione europea
Sofinanciata
Evropska unija

INTERREG VI-A
ITALIJA – SLOVENIJA
2021-2027

Povzetek programa

POVZETEK

S proračunom v višini približno 88,6 milijona EUR bo Program sodelovanja Interreg Italija-Slovenija izvajal svojo strategijo v skladu s cilji kohezijske politike EU za obdobje 2021–2027, in sicer:

- PO1 »Bolj konkurenčna in pametnejša Evropa«
- PO2 "Bolj zelena Evropa"
- PO4 »Bolj socialna in vključujoča Evropa
- ISO1 »Posebni cilj Interreg za boljše upravljanje sodelovanja«

Program se bo razvijal kot nadaljevanje prejšnjega programskega obdobja 2014–2020, v katerem je bilo financiranih 63 projektov na področjih konkurenčnosti, raziskav in inovacij, varstva kulturne in naravne dediščine ter čezmejnih storitev.

PROGRAMSKO OBMOČJE

Programsko območje se razprostira na skupni površini 19.841 km² in šteje približno 3 milijone prebivalcev. Pokriva 5 italijanskih regij NUTS 3 (Benetke, Videm, Pordenone, Gorica in Trst) in 5 slovenskih regij NUTS 3 (Primorsko-notranjska, Osrednjeslovenska, Gorenjska, Obalno-kraška in Goriška). Na ravni NUTS 2 sta na italijanski strani vključeni regiji Veneto in Furlanija - Julijska krajina, na slovenski strani pa slovenski zahodni in vzhodni kohezijski regiji.

Programsko območje zajema alpsko pogorje in vznožja, hribovja in nižine, porečja, morske lagune, kraško pokrajino in več kot 320 km obale Jadranskega morja.

Programsko območje obsega urbana območja, kot so Trst, Videm, Gorica, Ljubljana, Pordenone, Benetke, somestje Koper-Izola- Piran, Nova Gorica, mesta Kranj in Postojna ter več urbanih središč, ki se nahajajo na relativno kratkih medsebojnih razdaljah. Zelo majhna razdalja ločuje mesti Trst in Koper na obali, v južnem predelu čezmejnega območja, tako kot Novo Gorico, Gorico in Šempeter-Vrtojbo v funkcionalnem urbanem območju na Goriškem, kjer deluje EZTS GO od leta 2011.

Zemljevid programskega območja je na voljo spodaj:

POSLANSTVO PROGRAMA IN PREDNOSTNE NALOGE

Kohezijska politika prispeva h krepitvi ekonomske, socialne in teritorialne kohezije ter odpravljanju neravnovesij med državami in regijami. V tem okviru si program Interreg VI-A Italija – Slovenija prizadeva za implementacijo rešitev za reševanje teritorialnih izzivov na področju raziskav in inovacij, podnebnih sprememb, krožnega gospodarstva, naravne in kulturne dediščine, turizma in boljšega upravljanja sodelovanja.

Poslanstvo programa je:

“Okrepljeno čezmejno sodelovanje za izboljšanje kakovosti življenja prebivalcev, ohranjanje in promocijo kulturne in naravne dediščine ter krepitev podnebne nevtralnosti programskega območja s trajnostno, inovativno in vključujočo rastjo”.

Finančna sredstva za program znašajo skupaj 88.623.329 € (70.898.662 € iz ESRR in 17.724.667 € iz nacionalnega javnega in zasebnega sofinanciranja). Spodnja tabela prikazuje finančno razdelitev in vrste projektov, ki jih je treba podpreti v okviru strateških ciljevin specifičnih ciljev, opredeljenih za obravnavo obstoječih potreb in izzivov na programskem območju:

Strateški cilj	Specifični cilj	Finančni načrt ¹	%	Vrste projektov ²
PO 1 – Bolj konkurenčna in pametnejša Evropa	SO 1.1 – Razvoj in krepitev raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter prevzemanje naprednih tehnologij	8.048.831 €	10 %	Standardni in kapitalizacijski projekti
PO 2 – bolj zelen, nizkoogljičen prehod na neto brezogljično gospodarstvo in prožno Evropo	SO 2.4 – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanja nesreč ter odpornosti ob upoštevanju pristopov, ki temeljijo na ekosistemih	11.678.401 €	14 %	Standardni in kapitalizacijski projekti
	SO 2.6 - Spodbujanje prehoda v krožno in z viri gospodarno gospodarstvo	6.617.760 €	8 %	Standardni in kapitalizacijski projekti
	SO 2.7 - Krepitev varstva in ohranjanja narave, biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v urbanih območjih, ter zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja	12.714.180 €	15 %	Standardni in kapitalizacijski projekti, strateški projekt (POSEIDONE)
PO 4 – Bolj socialna in vključujoča Evropa	SO 4.6 – Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma v gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in družbenih inovacijah	37.316.563 €	45 %	Standardni in kapitalizacijski projekti, strateški projekti (ADRIONCYCLETOUR in KRAS-CARSO II), sklad za male projekte (SPF), ki ga upravlja EZTS GO
ISO 1 – Upravljanje boljšega sodelovanja	ISO 1 (b) – Okrepiti učinkovito javno upravo s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, akterji civilne družbe in institucijami, zlasti z namenom reševanja pravnih in drugih ovir v obmejnih regijah.	4.574.806 €	6 %	Standardni in kapitalizacijski projekti
	ISO 1 (c) – Vzpostavitev medsebojnega zaupanja, zlasti s spodbujanjem sodelovanja med ljudmi	1.875.000 €	2 %	Projekti za prebivalce

¹Viri, ki so na voljo za projekte, vključno z ESRR in nacionalnimi prispevki, brez tehnične pomoči

²Več podrobnosti o strateških projektih je na voljo v poglavju »Projekti strateškega pomena«

Strateški cilj 1 je namenjen bolj konkurenčni in pametnejši Evropi s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne IKT poveztljivosti. Program bo obravnaval ta cilj z dodelitvijo približno **8 milijonov EUR** za SC 1.1.

Specifični cilj 1.1 (SC 1.1): »Razvoj in krepitev raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter sprejemanje naprednih tehnologij«

Z vidika raziskav in razvoja je za programsko območje značilna nizka stopnja izdatkov in majhna nagnjenost k sodelovanju pri inovacijskih procesih. Poleg tega je večina podjetij na tem območju premalo konkurenčna zaradi svoje relativno majhne velikosti in nizke zmogljivosti uporabe raziskav in tehnologije, ki so na voljo za razvijanje novih izdelkov in storitev.

Za reševanje teh vprašanj bo program spodbujal sodelovanje med centri za raziskave in razvoj ter podjetji, olajšal tehnološki prenos v mala in srednja podjetja, spodbujal ustvarjanje čezmejnih omrežij in kapitalizacijo rezultatov raziskav in razvoja znotraj novega integriranega okvira, ki bo izkoristil skupne prednostne naloge S3.

Ukrep, opredeljen za doseganje teh ciljev, je » **Spodbujanje čezmejnega ekosistema za raziskave in razvoj ter krepitev inovacijskih zmogljivosti lokalnih akterjev**«, možne aktivnosti pa so:

- Podpora izvajanju skupnih pilotnih ukrepov za spodbujanje inovacijskih procesov z izkoriščanjem novih naprednih tehnologij (npr. nanotehnologija, biotehnologija, kvantna tehnologija);
- Razvijanje partnerstev s pristopom štirikratne vijačnice - javnih organov, podjetij, raziskovalnih centrov in civilne družbe - za spodbujanje izmenjave znanja, odprtih inovacijskih strategij in skupnega razvoja novih izdelkov in storitev, predvsem na področju ekoloških inovacij;
- Spodbujanje procesov prenosa tehnologije tudi z izkoriščanjem preteklih izkušenj in sinergijo s Horizon Europe za valorizacijo nefinanciranih projektov, ki so prejeli naziv "Seal of Excellence" (glej člen 73.4 CPR);
- Vzpostavitev partnerstev med grozdi/poslovnimi mrežami, inovacijskimi središči, ponudniki pospeševanja poslovanja (inkubatorji, pospeševalniki) in drugimi akterji za izboljšanje njihovega položaja (in položaja vključenih podjetij) v obstoječih ali novih globalnih vrednostnih verigah, ob upoštevanju skupnih področij specializacije.

Načrtovani dosežki:

Vsaj **12 organizacij** z obeh strani meje, ki po zaključku projektov še sodelujejo na področju raziskav in razvoja

Vsaj **5 novih sprejetih rešitev** za raziskave in razvoj

Ključne ciljne skupine:

Javne ustanove in agencije, akademske in izobraževalne ustanove, organizacije za usposabljanje, raziskovalni centri, zasebna podjetja, organizacije za podporo podjetništvu in podjetjem, agencije za inovacije, poslovni grozdi, organizacije civilne družbe.

Strateški cilj 2 se posveča bolj zelenemu, nizkoogljicnemu prehodu na neto ničelno ogljično gospodarstvo in prožno Evropo s spodbujanjem čistega in poštenega energetskega prehoda, zelenih in

modrih naložb, krožnega gospodarstva, blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, preprečevanja in obvladovanja tveganja ter trajnostne urbane mobilnosti. Program bo uresničeval ta cilj z dodelitvijo približno **31 milijonov EUR** za naslednje specifične cilje: 2.4 v zvezi s podnebnimi spremembami, 2.6 v zvezi s krožnim gospodarstvom in 2.7 v zvezi z biotsko raznovrstnostjo (11,6 milijona EUR , 6,6 milijona EUR oziroma 12,7 milijona EUR).

Specifični cilj 2.4: »Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanja tveganja nesreč ter odpornosti ob upoštevanju pristopov, ki temeljijo na ekosistemu«

V zvezi s **podnebnimi spremembami** so izzivi na programskem območju ranljivost pred poplavami, povišanje povprečne temperature zaradi globalnega segrevanja in naravnih nesreč. Zato je glavna potreba ozemlja oblikovanje skupnih posebnih ukrepov za skupno reševanje podnebnih izzivov.

Tako bo program okrepil ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam in ublažitev njihovih učinkov na programsko območje. Takšni ukrepi lahko prispevajo k izboljšanju praks preprečevanja in obvladovanja tveganja ter posledično izboljšanju kakovosti življenja na programskem območju.

Ukrep, opredeljen za doseganje teh ciljev, je **»Spodbujanje zmogljivosti odpornosti na podnebne spremembe in ublažitev tveganj, povezanih z naravnimi nesrečami«** , možne aktivnosti pa so:

- Uporaba skupnih orodij za preprečevanje učinkov podnebnih sprememb in ekstremnih dogodkov ter izboljšanje kakovosti življenja v čezmejnem prostoru;
- Krepitev čezmejnega sodelovanja med lokalnimi oblastmi za vzpostavitev integriranih sistemov za obvladovanje tveganja in skupnega akcijskega načrta;
- Spodbujanje naložb za razvoj/krepitev/modeliranje skupnih sistemov za zgodnje opozarjanje in spremljanje tveganj ter majhne infrastrukture za preprečevanje in obvladovanje tveganja, tudi s tehnikami bioinženiringa;
- Spodbujanje aktivnega ozaveščanja o tveganjih zaradi antropogenih in z njimi povezanih podnebnih sprememb na lokalnih ekosistemih (vključno z gozdnimi površinami), zlasti na ravni lokalnih skupnosti z vključevanjem državljanov in šol;
- Oblikovanje usklajenih reševalnih protokolov in akcij.

Specifični cilj 2.6: »Spodbujanje prehoda na krožno in z viri gospodarno gospodarstvo«

Za **krožno gospodarstvo**, je glavni cilj zmanjšati pritisk na naravne vire območja. V tem pogledu sta dve glavni oviri za program različni obliki upravljanja voda in ravnanja z odpadki na dveh straneh meje ter visoki stroški infrastrukture.

Za soočanje s tem izzivom bo program podpiral razvoj skupnih pristopov za krepitev zmogljivosti na področju krožnega gospodarstva in kapitalizacijo dobrih praks na področju trajnostnih gospodarskih dejavnosti. Spodbujal bo tudi integrirane strategije za ravnanje z odpadki in razvoj inovativnih tehnologij za izboljšanje učinkovitosti ravnanja z viri.

Ukrep, opredeljen za doseganje teh ciljev, je **»Razvoj skupnega modela/rešitev za krožno gospodarstvo«** , možne aktivnosti pa so:

- Inovativne in trajnostne rešitve za spremembe proizvodnih dejavnosti iz linearnega modela v model krožnega gospodarstva, tudi z izkoriščanjem preteklih izkušenj/dobrih praks;

- Izmenjave dobrih praks za oblikovanje novih modelov za optimizacijo rabe virov in širjenje ekoloških inovacij s pristopom štirikratne-vijačnice;
- Razvoj čezmejnih storitev, ki temeljijo na rešitvah IKT za povečanje učinkovitosti in trajnosti gospodarskih dejavnosti (logistika, dostava, storitve mobilnosti itd.);
- Podpora oblikovanju eksperimentalnih dobavnih verig v okviru krožnega gospodarstva in trajnostne proizvodnje hrane z uporabo digitalnih tehnologij in umetne inteligence;
- Razvoj in testiranje inovativnih tehnologij, ki sledijo načelom industrijske simbioze in omogočajo ponovno uporabo odpadkov ter zajemanje, uporabo ali shranjevanje ogljika;
- Podpora projektom v zvezi z ekosistemskimi storitvami (npr. poslovanje za biotsko raznovrstnost) in upravljanjem voda.

Specifični cilj 2.7: »Krepitev varstva in ohranjanja narave, biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v urbanih območjih, ter zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja«

Z vidika **varstva in ohranjanja naravne dediščine** je programsko območje opredeljeno kot bogato z vidika biotske raznovrstnosti in geodiverzitete z veliko živalskimi in rastlinskimi vrstami, krajinami, vključno z porečji, zaščitenimi morskimi območji, naravnimi parki, edinstvenimi kraškimi pokrajinami in Dolomiti, uvrščenimi na Unescov seznam svetovne dediščine. Za območje je značilna tudi visoka koncentracija območij NATURA 2000. Tako bogastvo naravnih virov in njihova krhkost povzročata povečano potrebo po varovanju in zaščiti območja pred naravnimi tveganji in onesnaževanjem.

Program bo zato spodbujal skupne pristope k upravljanju zavarovanih območij, varovanju in zaščiti biotske raznovrstnosti in ekosistemov, čezmejnemu upravljanju zmanjševanja onesnaževanja, vzpostavitvi zelene in modre infrastrukture, ki lahko postane osnova za razvoj trajnostnega turizma na tem območju.

Ukrep, opredeljen za doseganje teh ciljev, je **»Ohranjanje, zaščita, spodbujanje naravnega kapitala čezmejnega območja«**, možne aktivnosti pa so:

- Spodbujanje zelene in modre infrastrukture (na primer zelene mestne površine, zaščita ekosistemov, razvoj ekoloških dejavnosti v kmetijstvu, zaščita in obnova obalne in morske biotske raznovrstnosti ter območij Natura 2000);
- Spodbujanje preko pilotnih aktivnosti kapitalizacije skupnih strategij za ohranjanje in varstvo biotske raznovrstnosti in geodiverzitete v čezmejnem območju (z varovanjem habitatov, zmanjševanjem prisotnosti invazivnih vrst, promocijo zavarovanih območij);
- Ohranjanje in obnavljanje naravnega kapitala čezmejnega območja ter spodbujanje blažitvenih ukrepov, vključno z izvajanjem študij zmožljivosti in načrtov upravljanja obiskovalcev, da bi omejili antropogeni pritisk, povezan tudi s turizmom, z vključujočimi ukrepi, ki pritegnejo javne ustanove, podjetja, društva in državljane
- Spodbujanje trajnostnega prostorskega načrtovanja, vključno s prenosom najboljših praks in pilotnimi ukrepi, povezanimi z uporabo rešitev trajnostnega prostorskega načrtovanja, katerih namen je varstvo tal kot naravni vir ter zagotoviti trajnostno rabo zemljišč in upravljanje krajine
- Izvedba strateškega projekta POSEIDONE - Promocija zelene in modre infrastrukture, namenjene novemu okolju

Načrtovani dosežki (strateški cilj 2):

Vsaj **11** sprejetih in izvajanih **skupnih strategij in akcijskih načrtov** na področju podnebnih sprememb in varstva okolja

Vsaj **8 organizacij** z obeh strani meje, ki še vedno sodelujejo pri zmanjševanju tveganja po zaključku projektov

Vsaj **2** sprejeti in implementirani **novi rešitvi za krožno gospodarstvo**

Ključne ciljne skupine:

Javne ustanove in agencije, okoljske ustanove, upravljavci odpadkov, akademske in izobraževalne ustanove, raziskovalni centri, zasebna podjetja, organi civilne zaščite in službe za nujno pomoč, reševalne organizacije, organizacije civilne družbe, društva, lokalne akcijske skupine in podobno.

Strateški cilj 4 je posvečen bolj socialni in vključujoči Evropi. Program bo ta cilj uresničeval z dodelitvijo približno **37 milijonov EUR** za SO 4.6.

Specifični cilj 4.6: »Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma v gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in družbenih inovacijah«

Kar zadeva **kulturno dediščino**, je programsko območje zelo bogato in raznoliko (snovna in nesnovna dediščina; prisotnost zaščitenih območij Unesca; italijanska in slovenska manjšina ter druge kulturne in jezikovne identitete). Glede na bogastvo kulturnih in naravnih dobrin je **turizem** eden vodilnih gospodarskih sektorjev na programskem območju, čeprav ga je nedavno prizadela pandemija. Ker se povečuje povpraševanje, usmerjeno v celovito in trajnostno ponudbo, bi program lahko spodbudil čezmejni turizem na tem območju s promocijo lokalne, naravne in kulturne dediščine. Zato je pomembno spodbujati globlje sodelovanje v sektorju in izkoriščati sinergije s pobudami, povezanimi z Evropsko prestolnico kulture 2025 Nova Gorica · Gorica, da bi povečali možne učinke za turizem na celotnem območju.

Ob upoštevanju značilnosti območja bo program podpiral digitalizacijo naravne in kulturne dediščine, ki naj bo lahko dostopna tudi prikrajšanim skupinam, in bo spodbujal oblikovanje čezmejne trajnostne ponudbe. Podprl bo tudi promocijo jezikovnih manjšin z razvojem novih storitev, ki jih ponujajo kreativne industrije. Turizem na tem območju mora postati bolj etično usmerjen in usmerjen v manjše/manj priljubljene destinacije: osredotočiti se mora na družbeni učinek financiranih dejavnosti, spodbujati večjo vključenost lokalnih skupnosti v načrtovanje in spremljanje turističnih dejavnosti ter zagotoviti lokalnim skupnostim koristi od ustvarjenega dohodka in ponujenih storitev (kot je poudarjeno v poročilu EK »Transition Pathway for Tourism«, 2022). Program bo zato namenjen spodbujanju primestnih in podeželskih območij kot turističnih destinacij, ki podpirajo integriran pristop (še bolj pomemben po pandemiji), da se upoštevajo vsa povezana vprašanja, kot so kultura, narava, izobraževanje, inovacije, promet, socialna vključenost in trajnostni razvoj.

Ukrep, opredeljen za doseganje teh ciljev, je »**Ohranjanje, vzdrževanje in spodbujanje kulturne dediščine, izvajanje trajnostnih in inovativnih praks v turizmu, podpora izobraževanju in usposabljanju za spodbujanje zaposljivosti in socialne vključenosti**«, možne aktivnosti pa so:

- Razvoj celostnih turističnih proizvodov, ki temeljijo na naravnih in kulturnih virih območja (npr. oblikovanje kulturnih poti, ki temeljijo na podeželskih, mestnih in obalnih povezavah) in zagotavljanje različnih storitev, primernih tudi za manj privilegirane ljudi;
- Ohranjanje, oživljanje, vzdrževanje in promocija skupne snovne in nesnovne kulturne dediščine (npr. sodobna umetnost, jezik, ljudska kultura, rokodelstvo, zgodovinska dediščina, arhitektura, literatura, likovna umetnost, glasba, kulinarika itd.) tudi glede na povečano kakovost življenja lokalnih prebivalcev;
- Krepitev povezave med izobraževanjem in turizmom/kulturnim trgom dela z vlaganjem v dvojezično in vključujoče izobraževanje in usposabljanje s posebnim poudarkom na digitalnih in zelenih veščinah;
- Podpora EPK 2025 prek Sklada za male projekte;
- Digitalizacija turističnega in kulturnega sektorja za pomoč pri diverzifikaciji produktov, za spodbujanje okrevanja po pandemiji in za večjo dostopnost kulturne dediščine tudi prikrajšanim skupinam prebivalstva
- Spodbujanje jezikovnih manjšin, njihove kulture in identitete;
- Razvoj skupnih strategij, struktur in komunikacijskih platform za izmenjavo izkušenj in znanja v turističnem sektorju;
- Prispevanje k uresničevanju makroregionalnih povezav, oblikovanje/načrtovanje/realizacija odsekov skupne kolesarske poti ADRIONCYCLETOUR;
- Izvedba strateškega projekta KRAS-CARSO II.

Načrtovani dosežki:

Vsaj **9** sprejetih in izvajanih **skupnih strategij in akcijskih načrtov** v zvezi s kulturno dediščino in turizmom

Vsaj **91 udeležencev**, ki so zaključili skupne programe usposabljanja na področju kulture in turizma

Vsaj **5** sprejetih in implementiranih **novih rešitev** v okviru projektov EPK

Vsaj **44 mest/turističnih destinacij, ki postanejo** bolj dosegljive

Ključne ciljne skupine:

Javne ustanove in agencije, akademske in izobraževalne ustanove, organizacije za usposabljanje, zasebna podjetja, organizacije za podporo podjetnikom in podjetjem, organizacije za upravljanje z destinacijami in turistične skupnosti, organizacije civilne družbe, društva, lokalne akcijske skupine in podobno.

Specifični Cilj 1 je namenjen boljšemu upravljanju sodelovanja. Program bo uresničeval ta cilj z dodelitvijo približno **6,5 milijona EUR za ISO1.b v zvezi z učinkovito javno upravo in ISO1.c v zvezi z sodelovanjem med ljudmi** (4,6 milijona EUR oziroma 1,9 milijona EUR):

Specifični cilj ISO1.b: »Izboljšati učinkovito javno upravo s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, akterji civilne družbe in institucijami, zlasti z namenom reševanja pravnih in drugih ovir v obmejnih regijah«

Upravljanje sodelovanja na programskem območju je zahtevno zaradi pravnih in upravnih ovir ter jezikovnih ovir. Čeprav je za območje značilno veliko izkušenj lokalnih in regionalnih akterjev s pristopi teritorialnega upravljanja in sodelovanja, je še vedno treba spodbujati upravno poenostavitev v procesih oblikovanja politik in se osredotočiti na potrebe prebivalstva, vključno s stalnimi prebivalci, dnevnimi migranti, študenti in turisti. Program bo tako spodbujal sodelovanje na programskem območju, zlasti v zvezi s storitvami za državljane, na primer v zvezi z multimodalnim prevozom, zdravstvenim varstvom, trgom dela, s posebnim poudarkom na najbolj izoliranih in oddaljenih območjih ter prikrajšanih skupinah prebivalstva.

Ukrep, opredeljen za doseganje teh ciljev, je **»Povečanje zmogljivosti upravljanja za optimizacijo storitev za državljane«**, možne aktivnosti pa so:

- Skupne naložbe za izboljšanje kakovosti in dostopnosti javnih storitev v korist najbolj izoliranih in oddaljenih območij (tj. prek telemedicine, e-storitev za prikrajšane skupine itd.) z izkoriščanjem tehnologij IKT za izmenjavo in obdelavo podatkov ter razvoj dvojezične ponudbe;
- Izmenjava izkušenj in podatkov, programi usposabljanja za povečanje zmogljivosti javnih organov za oblikovanje in izvajanje integriranih čezmejnih pobud o posebnih vprašanjih za programsko območje (npr. notranja in pomorska mobilnost, zdravstvene storitve itd.);
- Izboljšanje institucionalnega upravljanja na več ravneh za zmanjšanje upravnih, kulturnih in socialnih ovir ter spodbujanje skupnih rešitev v posebnih sektorjih (npr. trg dela, zdravstvene storitve);
- Podpiranje strategij za multimodalno dostopnost z vidika boljše in trajnostne povezanosti med mestnimi, podeželskimi in obalnimi območji, povečanje ponudbe čezmejnih storitev javnega (kopenskega in pomorskega) prevoza v korist prebivalcev, dnevnih migrantov, študentov in turistov.

Specifični cilj ISO1.c: »Izgraditi medsebojno zaupanje, zlasti s spodbujanjem medsebojnega sodelovanja«

Kar zadeva ukrepe med ljudmi, bo program obravnaval potrebe prebivalstva in se osredotočal na okrepljeno udeležbo in vključevanje lokalnih akterjev, kot so nevladne organizacije, okoljska, kulturna in družbena združenja, šole in drugi podobni akterji za izmenjavo izkušenj, mreženje in privabljanje prebivalcev in lokalnih akterjev za spodbujanje sodelovanja na področjih skupnega interesa in premagovanje obstoječih ovir.

Ukrep, opredeljen za doseganje teh ciljev, je **»Podpora projektom majhnega obsega prek čezmejnih pobud med ljudmi«**. Primeri aktivnosti so:

- Podpiranje vseh vrst skupnih ukrepov za krepitev čezmejnih skupnih korenin in identitete, za izgradnjo zaupanja in premagovanje obstoječih ovir (jezik, kultura, geografija);
- Vrednotenje in promocija lokalnih kulturnih elementov, kot so tradicija, običaji, umetnost, lokalna hrana in vinski proizvodi, z gospodarskega in turističnega vidika z udeležbo na mednarodnih sejnih in promocijskih dogodkih, organizacijo skupnih delavnic itd.;
- Spodbujanje izmenjave izkušenj, mreženja, živih laboratorijev, ki združujejo državljane in lokalne akterje za spodbujanje sodelovanja na področju športa, izobraževanja, narave in drugih področjih skupnega interesa;
- Celostna digitalizacija čezmejne kulturne dediščine za povečanje njene dostopnosti javnosti in uvedba promocijskih digitalnih rešitev, npr. digitalne platforme, aplikacije;
- Ustvarjanje možnosti izobraževanja in usposabljanja ob upoštevanju potreb narodnih manjšin, ki živijo na programskem območju, kot so gradiva za šole in univerze o zgodovini, kulturi, jezikih in identiteti narodnih manjšin, tečajji podjetniškega usposabljanja, ciljni jezikovni tečajji, tabori za otroke in mlade itd.

Načrtovani dosežki (Specifični cilj 1):

Vsaj **3** sprejete in izvedene **skupne strategije in akcijski načrti**, namenjeni izboljšanju zmogljivosti upravljanja

Vsaj **23 oseb** iz obeh držav, ki so se udeležile čezmejnih skupnih aktivnosti za zmanjšanje upravnih, kulturnih in socialnih ovir

Vsaj **20 organizacij** z obeh strani meje, ki po zaključku projektov še vedno sodelujejo za krepitev sodelovanja in medsebojnega zaupanja

Ključne ciljne skupine:

Javne ustanove in agencije, izobraževalne organizacije, zasebna podjetja, organizacije za podporo podjetništvu in poslovanju, organizacije civilne družbe, društva, lokalno prebivalstvo, lokalne akcijske skupine ipd.

HORIZONTALNA NAČELA

Program Interreg Italija-Slovenija 2021-2027 bo zavezan k zagotavljanju spoštovanja horizontalnih načel, vključno z enakostjo spolov, nediskriminacijo, dostopnostjo in trajnostnim razvojem skozi celotno pripravo, izvedbo, spremljanje, poročanje in vrednotenje projektov. Horizontalna načela se bodo upoštevala in spodbujala z:

- opredelitvijo posebnih izbirnih meril
- namenskim načrtom spremljanja
- možnimi tematskimi ocenjevanji

Trajnostni razvoj se bo spodbujal ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja ZN, pariškega sporazuma in načela »da se ne sme povzročati škode«. Skladno s tem bo izbira dejavnosti upoštevala uporabo zelenih javnih naročil, rešitve, ki temeljijo na varstvu narave, merilih o stroških življenjskega cikla,

standarde, ki presegajo regulativne zahteve, izogibanje negativnim vplivom na okolje, zaščito pred podnebnimi spremembami in »dajanja načela energetske učinkovitosti na prvo mesto« itd.

Pri izvajanju programa bo zagotovljeno spoštovanje načela »ne naredi pomembne škode«.³

STRATEŠKI PROJEKTI

Program namerava izvesti naslednje 3 operacije strateškega pomena:

1) Strateški projekt ADRIONCYCLETOUR bo prispeval k načrtovanju kolesarske poti, ki poteka vzdolž obale Jadranskega morja v Italiji (Furlanija - Julijska krajina in Benečija) in v Sloveniji (obalno omrežje), vključno z njenimi glavnimi kolesarskimi povezavami z zaledjem (notranje omrežje), in na ravni EUSAIR podpira razvoj inovativnega in privlačnega čezmejnega/transnacionalnega turističnega produkta na JADRANSKO-JONSKI kolesarski poti.

- Vodilni partner: Centralna direkcija za infrastrukturo in prostor – Služba za prometno infrastrukturo, digitalno in trajnostno mobilnost dežele Furlanije - Julijske krajine
- Časovnica: od 1. septembra 2022; trajanje: 36 mesecev.
- Proračun: ESRR 3.500.000 evrov.

2) Strateški projekt POSEIDONE spodbuja trajnostni razvoj ozemlja v čezmejnem obsegu, spodbuja krepitev naravnega okolja, zaščito biotske raznovrstnosti, izvajanje zelene in modre infrastrukture ter posredno prispeva k razvoju trajnostnega in slow turizma ter kapitalizira rezultate prejšnjih projektov Interreg.

- Vodilni partner: VeGAL – Razvojna agencija vzhodnega Veneta
- Časovnica: od 1. januarja 2023; trajanje: 36 mesecev.
- Proračun: ESRR 3.500.000 evrov.

3) Strateški projekt KRAS - CARSO II prispeva k trajnostnemu razvoju čezmejnega funkcionalnega območja Klasičnega krasa, spodbuja trajnostni in slow turizem v popolni skladnosti z okoljskimi in zgodovinskimi danostmi območja, izkorišča rezultate prejšnjih projektov Interreg.

- Vodilni partner: Regionalna razvojna agencija Krasa in Brkinov
- Vozni red: od 1. januarja 2023; trajanje: 36 mesecev.
- Proračun: ESRR 3.500.000 evrov.

PODPORA MALIM PROJEKTOM IN SKLADU MALIH PROJEKTOV

Mali projekti so vključeni v program Italija-Slovenija Interreg 2021-2027 kot orodje, ki prispeva k doseganju ciljev programa in pomaga pri premagovanju čezmejnih ovir s spodbujanjem zaupanja med državljani in institucijami, ozaveščanjem, spodbujanjem medsebojnega razumevanja in mreženjem.

Program jih namerava izvajati s podporo:

³ Projekti, ki jih podpira program, ne bi smeli povzročati znatne škode kateremu koli od okoljskih ciljev iz člena 17 Uredbe o taksonomiji, vključno z ublažitvijo podnebnih sprememb, prilagajanjem podnebnim spremembam, trajnostno rabo in zaščito vodnih in morskih virov, krožnim gospodarstvom, preprečevanjem in zmanjševanjem onesnaženja, varstvom in obnovo biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

➤ **čezmejnih pobud med prebivalci**, katerih cilj je krepitev čezmejnega sodelovanja s povezovanjem in izmenjavo izkušenj na področjih skupnega interesa, krepitev zaupanja in krepitev skupne identitete s premagovanjem jezikovnih, kulturnih in geografskih ovir (aktivnosti se izvajajo v obliki malih projektov v obsegu od 30.000 do 100.000 € iz ESRR s trajanjem največ 12 mesecev v okviru specifičnega cilja Interreg 1. (c)). Razpis za projekte se lahko objavi v letu 2024.

➤ **Evropska prestolnica kulture 2025 Nova Gorica - Gorica** z uporabo pristopa od spodaj navzgor **v okviru Sklada za male projekte** (specifični cilj 4.6). Cilj EPK 2025 je ustvariti in izvesti program dogodkov, ki poudarjajo bogastvo kulture, skupno dediščino in zgodovino ter prinašajo koristi lokalnim skupnostim.

EZTS GO bo vodil izvajanje sklada kot edini upravičenec prek odprtih razpisov in poenostavljenih prijavnih postopkov. Od leta 2022 je predviden letni razpis za zbiranje projektov. Pričakujeta se dve vrsti projektov:

- kratki projekti z najdaljšim trajanjem 12 mesecev in proračunom med 30.000 € in 100.000 €.
- dolgi projekti, ki presegajo trajanje 12 mesecev, vendar se končajo v 24 mesecih. Dodelitev do 200.000 €.

Sklad za male projekte bo uporabljal poenostavljene stroškovne možnosti za projekte, ki ne presegajo 100 000 EUR, in bo podpiral tudi uporabo SCO za projekte z večjim proračunom.